

پاسخنامه

یازدهم انسانی

۱۰ مهر ماه ۱۴۰۵

ایران توشه
توشه ای برای موفقیت

بنیاد علمی آموزشی قلم چی (وقف امام)

دفتر مرکزی: خیابان انقلاب بین صبا و فلسطین پلاک ۹۲۳ - بنیاد علمی آموزشی قلم چی (وقف امام) ۶۴۶۳-۰۲۱

(کتاب آبی)

۳- گزینه «۱»

در هر یک از گزینه‌ها $m = 0$ را جایگزین می‌کنیم:

$$\{ (m, 2m), (2m, m), (-1, 2m) \} : \text{گزینه «۱»}$$

$$= \{ (0, 0), (0, 0), (-1, 0) \}$$

این رابطه تابع است، زیرا دو زوج مرتب $(0, 0)$ ، $(0, 0)$ که مؤلفه اول برابر دارند، مؤلفه دوم آنها نیز برابر است. برای تمرین بیشتر، بقیه گزینه‌ها را نیز بررسی می‌کنیم:

$$\{ (m, 2m), (2m, -1), (-1, 2m) \} : \text{گزینه «۲»}$$

$$= \{ (0, 0), (0, -1), (-1, 0) \}$$

$$\{ (m, 2m), (2m, m), (2m, -2) \} : \text{گزینه «۳»}$$

$$= \{ (0, 0), (0, 0), (0, -2) \}$$

$$\{ (m, 2m), (2m, m), (m, 3) \} : \text{گزینه «۴»}$$

$$= \{ (0, 0), (0, 0), (0, 3) \}$$

در گزینه‌های «۲»، «۳» و «۴» زوج‌های مرتبی که مشخص شده‌اند، مؤلفه اول برابر دارند ولی مؤلفه‌های دوم آنها برابر نیست، پس تابع نیستند. (مفهوم تابع، صفحه ۱۴۹)

(کتاب آبی)

۴- گزینه «۱»

راه حل اول: ابتدا $f(2h)$ و $f(2h-1)$ را می‌یابیم:

$$f(x) = x^2 - 6x$$

$$\begin{cases} f(2h) = (2h)^2 - 6(2h) = 4h^2 - 12h \\ f(2h-1) = (2h-1)^2 - 6(2h-1) = 4h^2 - 4h + 1 - 12h + 6 \\ = 4h^2 - 16h + 7 \end{cases}$$

$$\Rightarrow f(2h) - f(2h-1) = 4h^2 - 12h - (4h^2 - 16h + 7) = 4h - 7$$

راه حل دوم: می‌توانیم به جای h یک عدد بگذاریم، مثلاً $h = 0$. آنگاه خواهیم داشت:

$$f(2h) - f(2h-1) \xrightarrow{h=0} f(0) - f(-1)$$

$$= (0^2 - 6 \cdot 0) - ((-1)^2 - 6(-1)) = -7$$

با جایگذاری $h = 0$ در گزینه‌ها، فقط حاصل گزینه «۱» برابر با -7 می‌شود. (ضابطه جبری تابع، صفحه ۵۱)

(پیمان طیار)

۵- گزینه «۳»

با توجه به اینکه نیم‌ساز ربع دوم و چهارم برابر $y = -x$ است. پس داریم:

$$x^2 - x - 16 = -x \Rightarrow x^2 - 16 = 0$$

$$x^2 = 16 \Rightarrow x = \pm 4$$

(ترکیبی، صفحه‌های ۵۶ تا ۷۰)

ریاضی و آمار (۱)

۱- گزینه «۲»

(علی حسینی نوه)

ابتدا با جایگذاری $x = 2$ در معادله مقدار a را مشخص می‌کنیم، چون با مشخص شدن a و جایگذاری آن ضرایب معادله مشخص می‌شود و می‌توان ریشه دیگر را پیدا کرد.

$$x = 2 \Rightarrow a(2)^2 + (-a^2 + 1)(2) - 2 = 0$$

$$4a - 2a^2 + 2 - 2 = 0 \Rightarrow -2a^2 + 4a = 0 \Rightarrow -2a(a - 2) = 0$$

$$\Rightarrow \begin{cases} -2a = 0 \Rightarrow a = 0 \\ a - 2 = 0 \Rightarrow a = 2 \end{cases}$$

با جایگذاری مشخص می‌شود که کدام مقدار را باید برای a در نظر بگیریم.

$$a = 0 \Rightarrow (0)x^2 + (a^2 + 1)x - 2 = 0 \Rightarrow x - 2 = 0 : \text{معادله درجه ۱}$$

$$a = 2 \Rightarrow 2x^2 + (-2^2 + 1)x - 2 = 0 \Rightarrow 2x^2 - 3x - 2 = 0 : \text{معادله درجه ۲}$$

پس $a = 2$ قابل قبول است، چون معادله درجه دو به وجود می‌آورد. حال برای پیدا کردن ریشه دوم از مجموع دو ریشه کمک می‌گیریم:

$$S = -\frac{b}{a} \Rightarrow 2 + x_2 = \frac{3}{2}$$

$$x_2 = \frac{3}{2} - 2 \Rightarrow x_2 = -\frac{1}{2}$$

(حل معادله درجه ۲ و کاربرد آن، مشابه تمرین ۳، صفحه ۳۲)

(رضا خان بابایی)

۲- گزینه «۴»

$$\frac{x(x-3)}{x-3} \left(\frac{x+1}{x-3} - \frac{2}{x} \right) = \frac{5}{x(x-3)}$$

$$x(x+1) - 2(x-3) = 5$$

$$x^2 + x - 2x + 6 = 5 \Rightarrow x^2 - x + 1 = 0$$

$$\Delta = (-1)^2 - 4(1)(+1) = 1 - 4 = -3 < 0$$

معادله ریشه حقیقی ندارد $\Delta < 0$

(ترکیبی، صفحه‌های ۲۷، ۲۸ و ۳۲ تا ۳۸)

۶- گزینه «۴»

(سعید رازوری)

معادله تلاقی دو سهمی را تشکیل می‌دهیم یعنی ضابطه دو سهمی را با هم مساوی قرار می‌دهیم.

$$x^2 - 2x - 7 = -(x-1)^2$$

$$x^2 - 2x - 7 = -x^2 + 2x - 1$$

$$\Rightarrow 2x^2 - 4x - 6 = 0$$

$$\Rightarrow 2(x^2 - 2x - 3) = 0$$

$$\Rightarrow (x-3)(x+1) = 0 \Rightarrow \begin{cases} x=3 \\ x=-1 \end{cases}$$

حال x های به‌دست آمده را در یکی از دو ضابطه قرار می‌دهیم تا y نقاط به‌دست آید

$$y = -(x-1)^2 \xrightarrow{x=3} y = -(3-1)^2 = -4 \Rightarrow A \begin{vmatrix} 3 \\ -4 \end{vmatrix}$$

$$y = -(x-1)^2 \xrightarrow{x=-1} y = -(-1-1)^2 = -4 \Rightarrow B \begin{vmatrix} -1 \\ -4 \end{vmatrix}$$

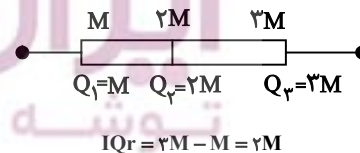
$B \begin{vmatrix} -1 \\ -4 \end{vmatrix}$ در گزینه‌ها است.

(نمودار تابع در صفحه ۲، صفحه‌های ۶۹)

۷- گزینه «۲»

(میثم فشنوری)

وقتی انحراف معیار صفر است. پس داده‌ها برابرند و چون میانگین M است. پس داده‌ها همه M می‌باشند.

(ترکیبی، صفحه‌های ۱۵ تا ۹۸)

۸- گزینه «۳»

(سعید رازوری)

ابتدا داده‌ها را از کوچک به بزرگ مرتب می‌کنیم و میانه را به‌دست می‌آوریم:

$$\begin{array}{c} 1, 2, 4, 5, 8, 9, 11, 15, 21, 23, 24 \\ \downarrow \\ \text{میانه} \end{array}$$

داده‌های بیش از ۹ را حذف می‌کنیم و میانگین را به‌دست می‌آوریم:

$$\bar{x} = \frac{1+3+4+5+8+9}{6} = \frac{30}{6} = 5$$

$$\sigma^2 = \frac{(1-5)^2 + (3-5)^2 + (4-5)^2 + (5-5)^2 + (8-5)^2 + (9-5)^2}{6}$$

$$\sigma^2 = \frac{4^2 + 2^2 + 1^2 + 0 + 3^2 + 4^2}{6} = \frac{16+4+1+0+9+16}{6} = \frac{46}{6} \approx 7.6$$

(ترکیبی، صفحه‌های ۱۵ تا ۹۸)

۹- گزینه «۲»

(رضا قان‌بابایی)

نسبت متغیر سوم در نمودار حبابی برابر است با نسبت مجذور شعاع‌ها

$$\frac{(r_A)^2}{\text{متغیر سوم الف}} = \frac{(r_B)^2}{\text{متغیر سوم ب}}$$

$3 = \text{شعاع دایره الف} \Rightarrow 6 = \text{قطر دایره الف}$

$$\frac{125}{200} = \left(\frac{3}{r_B}\right)^2 \Rightarrow \frac{125}{200} = \frac{9}{r_B^2}$$

$$\frac{5}{8} = \frac{9}{r_B^2} \Rightarrow r_B^2 = \frac{72}{5}$$

$$r_B = \sqrt{\frac{72}{5}} = \sqrt{\frac{36 \times 2}{5}} = 6\sqrt{\frac{2}{5}}$$

(نمودارهای چند متغیره، صفحه‌های ۱۱۰ تا ۱۱۳)

۱۰- گزینه «۱»

(سعید رازوری)

نکته: زاویه بین دو شعاع متوالی در نمودار راداری برابر است. با توجه به نکته بالا باید زاویه $4x-36$ دو برابر زاویه $x+1$ باشد.

$$4x-36 = 2(x+1) \Rightarrow 4x-36 = 2x+2$$

$$4x-2x = 36+2$$

$$2x = 38 \Rightarrow x = 19$$

$x=19$ را جایگذاری می‌کنیم تا زاویه بین دو شعاع متوالی به‌دست آید:

$$x+1 = 19+1 = 20$$

تعداد متغیرها از فرمول زیر به‌دست می‌آوریم:

$$\frac{360}{x} = \frac{360}{20} \Rightarrow 40 = \frac{360}{x} \Rightarrow M = \frac{360}{40} = x = 18$$

(نمودارهای چند متغیره، صفحه‌های ۱۱۳ تا ۱۱۷)

علوم و فنون ادبی (۱)

۱۱- گزینه «۳»

(معمّر نورانی)

قلمرو فکری و مفهوم کلی ابیات «الف» و «ت»: هر اتفاقی که برای انسان می‌افتد، نتیجه اعمال خود اوست.

(مبانی تحلیل متن، ترکیبی)

۱۲- گزینه «۳»

(علی صیدانلو)

تشریح گزینه‌ها:

گزینه «۱»: «عقل و نقل» سجع متوازی دارند. «چنگ عقوبت» تشخیص دارد در واقع عقوبت و مجازات مانند انسانی در نظر گرفته شده که دست(چنگ) دارد.

گزینه «۲»: ولیکن محال عقل است و خلاف نقل [است] حذف لفظی فعل؛ لغات عربی بسیار مانند بدیع، محال، فضل، عقوبت...

گزینه «۳»: استفاده از دو حرف اضافه برای یک متمم در متن وجود ندارد. گزینه «۴»: واژگان «لطیفه، نکته، نقل، بلاغت» متناسب‌اند و شبکه معنایی تشکیل می‌دهند.

(مبانی تحلیل متن، صفحه‌های ۱۶ و ۱۷)

۱۳- گزینه «۴»

(علی صیدانلو)

شکل درست جمله «ب»: شعر مدحی یا مدیحه‌سرایی از آغاز ادب فارسی به پیروی از شعر عربی معمول گشت. آوردن موعظه و نصیحت در شعر پارسی از آغاز قرن چهارم معمول گردید و در این باب قطعه‌هایی سروده شد، اما کسی که قصیده تمام و کمال در این موضوع سرود، کسایی مروزی بود.

شکل درست جمله «د»: در واقع شاعران این دوره به واقعیات بیرونی نظر داشتند و مفاهیم ذهنی آنان از قلمرو تعالیم کلی اخلاقی فراتر نمی‌رفت.

(تاریخ ادبیات پیش از اسلام و قرن‌های اولیه هجری، صفحه ۴۳)

۱۴- گزینه «۲»

(مبین ممدری‌ترکمه)

- در توصیف پدیده‌ها بیشتر از تشبیه حسی بهره گرفته می‌شود. (ویژگی ادبی)
- بیشتر روح حماسه بر ادبیات این دوره حاکم است. (ویژگی فکری)
- روح شادی و نشاط و خوش‌باشی، در شعر غلبه دارد. (ویژگی فکری)
- از دو نشانه برای یک متمم استفاده می‌شد. (ویژگی زبانی)
- مضمون عمده اشعار این سبک، حماسه، مدح و اندرز و... است. (ویژگی فکری)

(سبک فراسانی، صفحه‌های ۶۲ و ۶۳)

۱۵- گزینه «۲»

(علی صیدانلو)

تقابل سجع‌های متوازی در ابیات «ب» و «پ» آرایه ترصیع را پدید آورده‌اند. ابیات «ت» و «ث» آرایه موازنه دارند.

(موازنه و ترصیع، صفحه‌های ۷۴ و ۷۵)

۱۶- گزینه «۳»

تشریح گزینه‌ها:

گزینه «۱»: تقابل سجع‌های متوازی و متوازن در دو مصراع موازنه ایجاد کرده است. / تکرار واژه‌های «بنگر» و «منگر» واژه‌آرایی ایجاد کرده است.

گزینه «۲»: «دبیر و عبیر» و «تسلیم و تعلیم» جناس ناهمسان اختلافی دارند. / من (مانند) عبیر هستم، تشبیه دارد.

گزینه «۳»: مخاطب قرار گرفتن «دل» آرایه تشخیص را ایجاد کرده است. / تشبیه در بیت وجود ندارد.

گزینه «۴»: واج‌آرایی «ش» مشهود است. / «دور باش» مصرع اول (فرمانی که جارچیان می‌گفتند) و «دور باش» مصراع دوم (فعل امر از سمت شاعر یعنی فاصله بگیر و حذر کن) جناس همسان دارند.

(پناس و انواع آن، ترکیبی)

۱۷- گزینه «۴»

(اعظم نوری‌نیا)

در بیت «مرده بدم زنده شدم، گریه بدم خنده شدم/ دولت عشق آمد و من، دولت پاینده شدم» از مولوی، وزن و عاطفه کاملاً همسو هستند. بیت، وزنی شاد و ضربی دارد و محتوا نیز شاد است.

(سازها و عوامل تاثیرگذار بر شعر فارسی، صفحه‌های ۲۲ و ۲۳)

۱۸- گزینه «۲»

(معمّر نورانی)

نشانه‌های هجایی مصراع گزینه «۲»: -U-/-U-/-U-/-U-/-U-

نشانه‌های هجایی سایر گزینه‌ها: -U-/-U-/-U-/-U-/-U-

تا	چ	با	زی	زح	ن	ما	ید	بی	د	قی	خا	هی	م	راند
-	U	-	-	-	U	-	-	-	U	-	-	-	U	-

نکات مهم درسی:

دو مصراع یا بیت، زمانی هم وزن‌اند که:

الف) تعداد هجاهای آن‌ها با هم برابر باشد.

ب) هجاهای کوتاه و بلند آن‌ها در مقابل یکدیگر قرار گیرد.

(هماهنگی پاره‌های کلام، صفحه ۳۹)

۱۹- گزینه «۲»

(اعظم نوری‌نیا)

مصراع این گزینه از تکرار چهار بار «U» تشکیل شده است.

خ	شا	وق	ت	ل	ل	خ	شا	وق	ت	بُ	تان
U	-	-	U	-	-	U	-	-	U	-	-

تقطیع گزینه‌های دیگر:

نَ بَر مُرْغا	نَ مَن اَش کی	نَ بَر لَب ها	ی مَن آ هی
فَ رَ ی نِ گی	زَ مَن با وَع	دَ ای شاد م	کَ نَد یانَ
بَ وَد صَد پا	رَ هَم چُن گُل	گَ رَ ی با نی	کَ مَن دا رَم
---U	---U	---U	---U

(هماهنگی پاره‌های کلام، صفحه ۵۱)

۲۰- گزینه «۳»

(مبین ممدری‌ترکمه)

- مفهوم همه ابیات به «توصیف بهار» اشاره دارد به جز بیت گزینه «۳» که در وصف جنگاوری ممدوحی است.

(سبک فراسانی، ترکیبی)

۲۱- گزینه ۲»

(مبین مممری ترانکه)

زبان پارتی، در زمان اشکانیان رایج بود و تا اوایل دوره ساسانی نیز آثاری به این زبان تالیف می‌شده است.
(تاریخ ادبیات پیش از اسلام و قرن‌های اولیه هجری، صفحه‌های ۳۸ تا ۴۱)

۲۲- گزینه ۱»

(اعظم نوری‌نیا)

براساس موضوع و نوع؛ مانند سبک عرفانی، سبک حماسی
براساس قلمرو دانشی؛ مانند علمی، فلسفی
براساس زمان و دوره اثر؛ مانند سبک دوره غزنوی، سبک دوره مشروطه
براساس هدف؛ مانند سبک تعلیمی، سبک فکاهی
(سبک فراسانی، صفحه ۶۰ و ۶۱)

۲۳- گزینه ۱»

(مممر نورانی)

«حذف افعال به قرینه» و «تمثیل و استشهاد به آیات، احادیث و اشعار» از ویژگی‌های نثر دوره غزنوی و سلجوقی است.
(سبک فراسانی، صفحه‌های ۶۴ و ۶۵)

۲۴- گزینه ۱»

(مبین مممری ترانکه)

تلاش شاعران ایران از قرن سوم تا میانه قرن پنجم، موجب شد زبان و ادب فارسی در شرق و شمال شرق، یعنی ماوراءالنهر، خراسان و سیستان گسترش یابد. عوامل مهم پیشرفت و گسترش زبان و ادبیات فارسی در این دوره عبارت‌اند از: گرایش شاهان در جلب عالمان و ادیبان به دربار، لشکرکشی‌ها و فتوحات غزنویان، توسعه مدارس و مراکز تعلیم. در این دوره پدیده‌های عمده دیگری نیز برای زبان فارسی رخ نموده است، از جمله: گسترش فارسی دری و آمیزش آن با کلمات و لغات نواحی مرکزی و غربی ایران، درآمیختن زبان فارسی با لغات زبان عربی، آمیختگی با واژه‌ها، نام‌ها و لقب‌های غیر رایج در عصر غزنوی.
(زبان و ادبیات فارسی در سده‌های پنجم و ششم و ویژگی‌های سبکی آن، صفحه ۸۰)

۲۵- گزینه ۳»

(مممر علی دولت‌نواهی)

در این گزینه هیچ نوع جناسی وجود ندارد.
تشریح گزینه‌های دیگر:
گزینه ۱: «کار و نار جناس ناهمسان اختلافی دارند.
«پروانه» در مصراع اول (به معنای اجازه) و «پروانه» در مصراع دوم (نماد عاشق) جناس همسان دارند.
گزینه ۲: «که» در مصراع اول (به معنای چه کسی) و «که» در مصراع دوم (در معنای حرف ربط) جناس همسان دارند.
گزینه ۴: «چون» اول (به معنای وقتی که) و «چون» دوم (به معنای مثل و مانند) جناس همسان دارند.
(جناس و انواع آن، صفحه‌های ۹۷ و ۹۸)

۲۶- گزینه ۴»

(مبین مممری ترانکه)

الف) بین کلمات «نظر، منظر» جناس ناهمسان افزایشی وجود دارد.
ج) واژگان دو مصراع به‌ترتیب با هم سجع متوازن یا متوازی دارند و آرایه موازنه را به وجود آورده‌اند.
د) «مهجور، رنجور، دور» واژگان دارای سجع در این بیت هستند.
ب) تکرار کلمه «می‌گویی» آرایه «واژه‌آرایی» را پدید آورده است.

(موازنه و ترصیع، ترکیبی)

۲۷- گزینه ۱»

(اعظم نوری‌نیا)

حذف همزه در بیت گزینه ۱: «در دل از: در دل از»

(وزن شعر فارسی، صفحه ۶۸)

۲۸- گزینه ۱»

(علی صیدانلو)

تقطیع درست این مصراع: -- U - U - UU -- U - U - UU

د	ه	ز	ر	م	ک	یخ	شد
U	U	-	U	-	U	-	-

ش	ه	عش	ق	هر	ز	ما	نی
U	U	-	U	-	U	-	-

(وزن شعر فارسی، صفحه ۷۰)

۲۹- گزینه ۴»

(مممر نورانی)

قاعده قافیه در گزینه ۴ «مطابق قاعده ۲» است و در سایر گزینه‌ها مطابق قاعده ۱.
واژه‌های قافیه: «بنشین و بینی» / حروف اصلی قافیه: ین (مصوت + صامت) / «ی» الحاقی است.

تشریح گزینه‌های دیگر:

گزینه ۱: «واژه‌های قافیه: شیدایی، جایی» / «ا» حرف اصلی قافیه / «ی» الحاقی
گزینه ۲: «واژه‌های قافیه: جوی، بگوی» / «و» حرف اصلی قافیه / «ی» الحاقی
گزینه ۳: «واژه‌های قافیه: مدارا، محابا» / «ا» حرف اصلی قافیه / حرف الحاقی ندارد.

(قافیه، صفحه ۹۰)

۳۰- گزینه ۱»

(مممر علی دولت‌نواهی)

در این گزینه به مفهوم نکوهش دلبستگی اشاره دارد، یعنی نباید به دنیای مادی و مادیات دل بست و این آزادگی را ستایش می‌کند.

(مفهوم، ترکیبی)

عربی، زبان قرآن (۱)

۳۱- گزینه «۳»

(رضا مودیرزاده)

«وَأَعْمَلُوا»: و انجام دهید (رد سایر گزینه‌ها) / «صَالِحاً»: کار شایسته، کار نیکو (رد گزینه «۲») / «إِنِّي بِمَا»: همانا من به آنچه / «تَعْمَلُونَ»: انجام می‌دهید (رد گزینه «۴») / «عَلَيْمٌ»: آگاه هستم (رد گزینه «۴»)

نکته مهم درسی:

در ترجمه فعل امر مخاطب، از «باید» استفاده نمی‌کنیم.

(ترجمه، صفحه ۱۱)

۳۲- گزینه «۱»

(رضا مودیرزاده)

«يَا أَيُّهَا الَّذِينَ آمَنُوا»: ای کسانی که ایمان آورده‌اید (رد گزینه‌های «۲» و «۴») / «لِمَ تَقُولُونَ»: برای چه می‌گویید (رد گزینه‌های «۳» و «۴») / «مَا لَا تَفْعَلُونَ»: آنچه را که انجام نمی‌دهید (رد گزینه‌های «۲» و «۴»)

(ترجمه، صفحه ۱۱)

۳۳- گزینه «۳»

(محمدرحمان فطریان)

در جملات شرطی که با «إِنْ، مَنْ، مَا، إِذَا و» آغاز می‌شوند، فعل را هم به صورت ماضی و هم به صورت مضارع می‌توان ترجمه کرد.

تشریح گزینه‌های دیگر:

گزینه «۱»: غواص‌هایی که شبانه به اعماق اقیانوس رفتند.

گزینه «۲»: «مئات»: صدها

گزینه «۴»: «قطّ»: گربه

(ترجمه، صفحه ۶۸)

۳۴- گزینه «۱»

(محمدرحمان فطریان)

تشریح گزینه‌های دیگر:

«لَا تَتَحَرَّكْ»: حرکت نمی‌کند و «لَا تُحَرِّكْ»: حرکت نمی‌دهد (رد گزینه «۲») / «الْوَقَايَةُ: پیشگیری» (رد گزینه «۳») / قد + فعل مضارع، به صورت گاهی ترجمه می‌شود. (رد گزینه «۴»)

(ترجمه، صفحه‌های ۶۹ و ۷۰)

۳۵- گزینه «۴»

(محمدرضا سوری)

«لَمَّا مَاضِي»: هنگامی که / «نَجَاتٍ دَهْنَدَه»: مُنْقِذٌ / «نِيَاظَتَم»: مَا وَجَدْتُ

تشریح گزینه‌های دیگر:

گزینه «۱»: «الشَّكْر»: أَنْ أَشْكُرَ / «الَّذِي أَنْقَذَنِي»: مُنْقِذِي / «مَا رَأَيْتُ»: مَا وَجَدْتُ / «ذَلِكَ الْمَكَانَ»: هُنَاكَ

گزینه «۲»: «الشَّكْر»: أَنْ أَشْكُرَ / «لَا يُوْجَدُ»: مَا وَجَدْتُ / «هَنَا»: هُنَاكَ

گزینه «۳»: «الَّذِي كَانَ نَجَانِي»: مُنْقِذِي / «مَا وَجَدُ»: مَا وَجَدْتُ

(ترجمه، صفحه ۱۰۷)

۳۶- گزینه «۳»

(محمدرضا سوری)

«دلّافین»: جمع غیر انسان است و فعل برایش به شکل مفرد مؤنث به کار

می‌رود / «ناگهان» فجأةً، بَغْتَةً / «ثَمَّ»: سپس

تشریح گزینه‌های دیگر:

گزینه «۱»: «كَانَ»: كانت / «هؤلاء»: هذه / «برفعونی»: ترفعنی / «بعد

ذَلكَ»: ثَمَّ / «يَأْخُذْنِي»: تَسْحُبْنِي / «البحر»: زائد / «جماعة»: معاً

گزینه «۲»: «هؤلاء»: هذه / «ترفعنی»: كانت ترفعنی / «فوق البحر»: الأعلی / «و»: ثَمَّ / «بصورة جماعية»: معاً

گزینه «۴»: «فَتَأْخُذْنِي»: ثَمَّ تَسْحُبْنِي / «البحر»: زائد

(ترجمه، صفحه‌های ۱۰۶ و ۱۰۷)

۳۷- گزینه «۳»

(میدرهمایی)

أُرْسِلَ = بَعَثَ: فرستاد

تشریح گزینه‌های دیگر:

گزینه «۱»: زائد (به علاوه) ناقص (منها)

گزینه «۲»: حُجْرَة = غرفة: اتاق

گزینه «۴»: ضياء = نور: روشنی

(لغت، ترکیبی)

۳۸- گزینه «۳»

(منیره فسروی)

«الْأَفْذَةُ» معدود است و عدد بعد از آن آمده است، پس باید از اعداد ترتیبی باشد و با آن به عنوان صفت مطابقت کند، پس «الأولی» صحیح است.

تشریح گزینه‌های دیگر:

گزینه «۱»: «مَتَاجِر» جمع «مَتَجَر» و مذکر است بنابراین عدد پنج باید مؤنث باشد.

گزینه «۲»: «الطَّابِق» قبل از عدد آمده بنابراین عدد صفت است و باید از نظر جنس و تعداد با معدود مطابقت داشته باشد.

گزینه «۴»: «عَمَّال» جمع «عَامِل» و مذکر است بنابراین عدد «سبعة» باید مؤنث باشد.

(قواعد، صفحه ۲۲ و ۲۳)

۳۹- گزینه «۲»

(علی‌اکبر ایمان‌پرور)

«تَشْرِي» فعل و «هذه» مفعول آن است که مبنی می‌باشد.

تشریح گزینه‌های دیگر:

گزینه «۱»: «مُتَلَّأ» و «خَلَق» مفعول هستند اما هر دو معرب‌اند.

گزینه «۳»: «نَفْساً» مفعول است اما معرب است.

گزینه «۴»: «أَشْجَار» مفعول است اما معرب است.

(قواعد، ترکیبی)

۴۰- گزینه «۲»

(علی‌اکبر ایمان‌پرور)

«حُزْن» اسم است که نون وقایه نمی‌گیرد، همچنین «أَنْ تَشْخَنَ» از ریشه «شَخَن» و «ن» جزء سه حرف اصلی آن است.

بررسی گزینه‌های دیگر:

گزینه «۱»: «لَا تَمْتَحِنِي» از ریشه «مَحَن» است که نون جزء سه حرف اصلی آن است و نون وقایه نیست، «مَتْنِي» دارای نون وقایه است، چون بیانگر حرف جرّ «مِنْ + نون وقایه + ی» می‌باشد.

گزینه «۳»: «يُعْطِينِي» دارای نون وقایه است.

گزینه «۴»: «سَأَلْنِي» از ریشه «سَأَلَ» دارای نون وقایه است، «لَا تُجِيبُنِي» نیز دارای نون وقایه است.

(قواعد، صفحه ۱۱۳)

۴۱- گزینه «۲»

(رضا مهریزاده)

«بعدها» بعد از اینکه (رد گزینه «۳») / «یَسْحَبُ»: می کشد (رد گزینه های ۱ و ۴) / «لِإِعْصَارِ الشَّدِيدِ»: گردباد شدید (رد گزینه های ۱ و ۴) / «الْأَسْمَاكَ إِلَى السَّمَاءِ»: ماهی ها را به آسمان / «بِقُوَّةٍ»: با قدرت / «تُمْطِرُهَا السَّمَاءُ»: آسمان آنها را می بارد (رد گزینه های ۳ و ۴)

(ترجمه، صفحه ۳۴)

۴۲- گزینه «۴»

(رضا مهریزاده)

«بعض العلماء»: برخی از دانشمندان / «يُسَمُّونَ»: می نامند (رد گزینه های ۲ و ۳) / «هَذِهِ الظَّاهِرَةُ بِمَطَرِ السَّمَكِ»: این پدیده را باران ماهی (رد گزینه های ۱ و ۳) / «و يُحَاوِلُونَ»: و تلاش می کنند (رد گزینه های ۲ و ۳) / «لِمَعْرِفَةِ أَسْرَارِهَا»: برای شناختن رازهای آن (رد گزینه های ۱ و ۲)

(ترجمه، صفحه ۳۳)

۴۳- گزینه «۲»

(مهمبرهان فخریان)

«يُنْقَلُ»: منتقل می شود (رد گزینه ۳ و ۴) / «النَّقْطُ»: نفت (رد گزینه «۳») / «مِنَ الْآبَارِ أَوْ الْمَوَانِي»: از چاه ها یا بندرها (رد سایر گزینه ها) / «غَيْرِ الْأَنْبَابِ»: از طریق لوله ها (رد سایر گزینه ها) / «المصافي»: پالایشگاه ها

(ترجمه، صفحه ۹۵)

۴۴- گزینه «۲»

(مهمبرهان فخریان)

کان + فعل مضارع به صورت ماضی استمراری ترجمه می شود و دقت کنید که کان برای فعل دوم (یستفید) هم اعمال می شود چرا که این دو جمله با حرف «و» به هم مرتبط هستند. «كَانَ يَجْمَعُ»: آن را جمع می کرد - «كَانَ يَسْتَفِيدُ»: استفاده می کرد. «الأمراض: بیماری ها».

(ترجمه، صفحه ۹۴)

۴۵- گزینه «۲»

(مهمبرهان فخریان)

ارتباطی با مفهوم ابیات دیگر ندارد و شاعر می گوید هر عملی نیاز به دانش دارد. گزینه های ۱، ۳ و ۴: با مفهوم عبارت، درباره ارزش علم به عمل کردن است، انطباق دارد!

(مفهوم، صفحه های ۹۲ و ۹۳)

۴۶- گزینه «۳»

(مهمبرهان فخریان)

بیت درباره یکسان نبودن وضعیت زندگی و روزگار است؛ با مفهوم عبارت عربی انطباق ندارد! گزینه های ۲ و ۴: با مفهوم عبارت عربی که بر سود رساندن به دیگران تأکید می کند، منطبق است!

(مفهوم، صفحه های ۹۲ و ۹۳)

۴۷- گزینه «۳»

(مهمبرهان فخریان)

رائع = خَلَّاب: جذاب، جالب (با هم مترادف اند).

ترجمه گزینه های دیگر:

گزینه «۱»: حَصَلَ: به دست آورد ≠ فَقَدَ: از دست داد
گزینه «۲»: أَطُول: طولانی تر ≠ أَقْصَر: کوتاه تر
گزینه «۴»: شَاطِئُ = ساحل: ساحل

(لغت، ترکیبی)

۴۸- گزینه «۳»

(ولی الله نوروزی)

کلمه «الضَّيَّاقِينَ» به معنای «دو شکارچی» مثنی است، ولی سایر گزینه ها به خاطر قرینه شناخت، به جمع مذکر دلالت می کنند که به ترتیب عبارتند از: «الضَّالِّمِينَ» قرینه شناخت «القوم»، مشبه جمع است / «المسلمين» قرینه شناخت ضمیر «هم»، جمع مذکر است / «مشغولون» حرف «ون» نشانه جمع مذکر است.

(قواعد، صفحه ۱۱۳)

۴۹- گزینه «۳»

(علیرضا قلی زاده)

در این گزینه فعل ثلاثی مزید به کار نرفته است. «تقلید» و «إنتاج» مصدر هستند و مصدر نوعی اسم است.

بررسی گزینه های دیگر:

گزینه «۱»: يَتَجَلَّى: فعل مضارع از باب تفعّل
گزینه «۲»: تحتقرى: فعل مضارع نهی از باب إفعال
گزینه «۴»: تَأْمَلُ: فعل ماضی از باب تفعّل

(قواعد، صفحه های ۳۶ و ۳۷ و ۵۵ و ۵۶)

۵۰- گزینه «۴»

(آرمین ساعرنپناه)

«يُفَرِّزُ» فعل مجهول است که فاعلش نامعلوم است و نائب فاعل دارد.

ترجمه گزینه ها:

گزینه «۱»: از بعضی از قصه ها می فهمیم که مردم دارایی هایشان را دوست دارند!
گزینه «۲»: (تو) بعد از تحمّل سختی های بسیار، نمرات عالی کسب می کنی!
گزینه «۳»: بعد از پایان ساعت کار مدرسه، مدیر، دانش آموز نمونه را انتخاب می کند!

گزینه «۴»: گربه زبانی پر از غده هایی دارد که از آن، مایع مغفیدی ترشح می شود!

(قواعد، صفحه های ۹۷ و ۹۸)

منطق

۵۱- گزینه «۴»

(یاسین ساعری)

تشریح عبارتهای نادرست:

الف) استدلال‌آوری و تعریف کردن صحیح، اموری نیستند که تنها در محیط تحصیلی با آنها سر و کار داشته باشیم. این امور بخشی از سخنان روزانه ما را تشکیل می‌دهند.

ج) در تصور، به واقعیت داشتن یا نداشتن ارتباط آن با سایر امور کاری نداریم و تنها همان مفهوم مشخص شده را به ذهن می‌آوریم.

د) تأکید منطق بر آموزش شیوه درست‌اندیشیدن است تا از این طریق قادر به تشخیص خطاهای ذهن که بی‌شمارند، باشیم.

(منطق، ترازوی اندیشه، صفحه‌های ۴، ۵ و ۷)

۵۲- گزینه «۲»

(یاسین ساعری)

در عبارت «ب» («برای مهمانی، تمام خانه را جارو کشیدم.») و عبارت «ج» («خانه‌ام در زلزله تخریب شد.»)، کلمه «خانه» بر بخشی از اجزای ساختمان دلالت دارد که دلالت تضمینی است.

در عبارت «الف» («خانه‌ام را به قیمت خوبی فروختم.») واژه «خانه» بر کل معنای خانه دلالت دارد و منظور، کل بنا است؛ بنابراین این دلالت مطابقی است.

در عبارت «د» («خانه‌ام را دزد برده بود.») منظور از خانه، وسایل و اسباب داخل خانه است، نه خود ساختمان که دلالت التزامی محسوب می‌شود.

(لفظ و معنا، صفحه‌های ۱۴ و ۱۵)

۵۳- گزینه «۴»

(پرگل ریمی)

گزینه «۴» صحیح است؛ زیرا اقسام یک مفهوم در یک طبقه‌بندی درست باید با یکدیگر رابطه تباین داشته باشند.

بررسی سایر گزینه‌ها:

گزینه «۱» نادرست است؛ زیرا اقسام هم‌عرض نباید رابطه عموم و خصوص من‌وجه داشته باشند.

گزینه «۲» نادرست است؛ نداشتن مصداق مشترک فقط نشان‌دهنده تباین است، نه عموم و خصوص مطلق.

گزینه «۳» نادرست است؛ دو مفهوم دارای رابطه تساوی در طبقه‌بندی دقیقاً در یک جا قرار می‌گیرند، نه این‌که یکی زیرمجموعه دیگری باشد.

(مفهوم و مصداق، صفحه‌های ۲۱ تا ۲۵)

۵۴- گزینه «۳»

(پرگل ریمی)

گزینه «۳» درست است؛ تعریفی که هم جامع و هم مانع باشد، دقیقاً بر همان مصادیق مفهوم تعریف‌شونده صدق می‌کند؛ بنابراین رابطه مصادیق آن با مفهوم تعریف‌شونده، تساوی است.

بررسی سایر گزینه‌ها:

گزینه «۱» نادرست است؛ ممکن است تعریفی فقط برخی مصادیق را در بر بگیرد (جامع نباشد)، اما شامل مصادیق مفاهیم دیگر نباشد؛ بنابراین همچنان مانع باشد.

گزینه «۲» نادرست است؛ مانع‌بودن دلیل بر جامع‌بودن نیست و ممکن است تعریف برخی مصادیق را شامل نشود.

گزینه «۴» نادرست است؛ روشن‌بودن الفاظ فقط یکی از شرایط تعریف صحیح است و جامع و مانع‌بودن را تضمین نمی‌کند.

(اقسام و شرایط تعریف، صفحه‌های ۳۴ و ۳۵)

۵۵- گزینه «۳»

(تاهیر بوهریان)

استدلالی که احتمالات مختلفی را بررسی کرده و با حذف تبیین‌های اشتباه به بهترین تبیین دست می‌یابد، نوعی «استدلال استقرایی» است که آن را «استنتاج بهترین تبیین» می‌نامند.

(اقسام استدلال استقرایی، صفحه‌های ۴۸ و ۴۹)

۵۶- گزینه «۱»

(موسی سپاهی)

در قضیه «هوشمندبودن، مزیتی برای انسان است»، «هوشمندبودن» موضوع است و «مزیتی برای انسان» محمول. کلمه «انسان» در این جمله نقش متمم یا بخشی از مفهوم محمول را دارد، اما موضوع اصلی که درباره‌اش صحبت می‌کنیم «هوشمندبودن» است. بنابراین ادعای گزینه «۱» که موضوع را «انسان» دانسته، اشتباه است.

بررسی سایر گزینه‌ها:

گزینه «۲»: در جمله «تهران، پایتخت ایران است»، موضوع «تهران» است و «پایتخت ایران» صفت یا حالتی است که به موضوع نسبت داده شده است؛ پس «پایتخت ایران» محمول است. این جمله کاملاً با قواعد منطقی سازگار است.

گزینه «۳»: «اسم خاص» (حافظ) نمی‌تواند محمول باشد. در این جمله، «حافظ» در جایگاه موضوع قرار گرفته است. پس این گزینه از نظر منطقی درست است.

گزینه «۴»: اگر نسبت (فعل ربطی مثل است، بود، شد، گشت، گردید) در یک جمله نباشد، آن جمله دیگر قضیه نیست. در اینجا سؤال می‌گوید «آسمان، آبی است». اگر «است» را حذف کنیم، عبارت می‌شود «آسمان، آبی». طبق قواعد، این عبارت نیاز به نسبت دارد تا یک قضیه‌ی حملی کامل باشد.

(قضیه‌ی عملی، صفحه‌های ۵۶ و ۵۷)

۵۷- گزینه «۱»

تشریح گزینه‌ها:

گزینه «۱»: به‌درستی از قاعده‌ی تداخل تحت تضاد استفاده شده است؛ یعنی از کذب موجبه‌ی جزئیه، صدق سالبه‌ی جزئیه نتیجه گرفته شده است. البته اگر به جهت ستاره‌دار بودن این قاعده آن را بلد نباشیم، می‌توانیم ابتدا متناقض قضیه‌ی اولیه را به‌عنوان یک قضیه‌ی سالبه‌ی کلیه‌ی صادق به دست آوریم؛ سپس با استفاده از قاعده‌ی تداخل به صدق قضیه‌ی نهایی موردنظر برسیم.

گزینه «۲»: از صدق قضیه‌ی جزئیه نمی‌توان به‌طور قطعی به صدق متداخلش رسید.

گزینه‌های «۳ و ۴»: سالبه‌ی جزئیه هستند. بنابراین عکس مستوی ندارد. در هر دو گزینه درباره‌ی عکس آنها نتیجه‌گیری شده که امری ناممکن است.

(املام قضایا، صفحه‌های ۶۲ تا ۷۰)

۵۸- گزینه «۳»

(امیرمهر قلعه‌کاهی)

تشریح گزینه‌های نامعتبر:

گزینه «۱»: شرط سوم معتبربودن قیاس اقترانی رعایت نشده است. (محمول نتیجه که علامت مثبت دارد، در مقدمه‌ی دوم دارای علامت منفی است.)

گزینه «۲»: شرط دوم معتبربودن قیاس اقترانی رعایت نشده است. (حد وسط در هر دو مقدمه دارای علامت منفی است.)

گزینه «۴»: در این گزینه حدوسط در هر دو مقدمه تکرار نشده است؛ «دانا» یک صفت است و «دانایی» یک مصدر است که از لحاظ مفهومی متفاوت هستند. همچنین محمول نتیجه که اسم دارای علامت مثبت است در مقدمه‌ی دوم دارای علامت منفی است.

(قیاس اقترانی، صفحه‌های ۷۴ تا ۷۹)

۵۹- گزینه «۴»

(امیرمهر قلعه‌کاهی)

در قیاس استثنایی اتصالی، با نتیجه‌گیری از رفع مقدم و وضع تالی مغالطه رخ می‌دهد.

در گزینه «۴» هم مغالطه وضع تالی رخ داده است، پس قیاس، نامعتبر است.

(قضیه‌ی شرطی و قیاس استثنایی، صفحه‌های ۹۰ تا ۹۳ و ۹۶)

۶۰- گزینه «۲»

(امیرمهر قلعه‌کاهی)

تشریح عبارت‌های نادرست:

عبارت «ب»: کاری که یک سخنران در سخنرانی تبلیغاتی انجام می‌دهد در فن «خطابه» بررسی می‌شود.

عبارت «د»: کلمه «متعصب» دارای بار ارزشی منفی است.

(سنشگری در تفکر، صفحه‌های ۹۹، ۱۰۳، ۱۰۶، ۱۰۹ و ۱۱۳)

اقتصاد

۶۱- گزینه «۲»

(آی‌دا رفیعی)

الف) کسب‌وکار شخصی

ب) تعاونی

ج) شرکت سهامی

د) مؤسسه غیرانتفاعی یا خیریه

(انتخاب نوع کسب‌وکار، صفحه‌های ۱۴ تا ۱۹)

۶۲- گزینه «۲»

(آی‌دا رفیعی)

زمانی که نقطه تولید یک کشور زیر منحنی مرز امکانات تولید (PPF) قرار داشته باشد، اقتصاد در وضعیت ناکارا قرار دارد؛ یعنی از تمام منابع موجود خود به بهترین شکل استفاده نمی‌کند. در این سؤال نیز به دلیل استفاده نادرست از نیروی کار، بخشی از نیروی کار اضافی بوده و می‌توان با تغییر نحوه استفاده از آن، تولید را افزایش داد.

با اصلاح روش تولید و انتقال نیروی کار اضافی از بخش خدمات اینترنتی به تولید لباس، کشور بدون افزایش منابع اولیه می‌تواند از نقطه ناکارا به نقطه‌ای روی مرز امکانات تولید حرکت کند. در این حالت، می‌توان میزان تولید لباس را افزایش داد، بدون اینکه الزاماً از ارائه خدمات اینترنتی کاسته شود.

(مرز امکانات تولید، صفحه‌های ۳۸ تا ۴۰)

۶۳- گزینه «۴»

(سارا شریفی)

بررسی گزینه‌ها:

گزینه «۱»: نادرست است؛ افزایش در درآمد سبب افزایش در تقاضای کالای معمولی در هر قیمت می‌شود و با افزایش درآمد منحنی تقاضای کالای معمولی به سمت راست و خارج جابه‌جا می‌شود.

گزینه «۲»: نادرست است؛ کالاهایی مثل اتومبیل و بنزین، مکمل هستند. افزایش قیمت یکی از کالاها باعث کاهش تقاضا برای کالای دیگر خواهد شد و برعکس.

گزینه «۳»: نادرست است؛ کالاهایی مانند گوشت سفید و قرمز جانشین هستند. در این صورت زمانی که قیمت یک کالا افزایش می‌یابد، تقاضا برای کالای جانشین افزایش می‌یابد. برعکس زمانی که قیمت یک کالا کاهش می‌یابد، تقاضا برای کالای جانشین کاهش می‌یابد.

گزینه «۴»: صحیح است.

(بازار پیست و گلونه عمل می‌کنند، صفحه‌های ۳۸ و ۳۹)

۶۴- گزینه «۳»

(امسان عالی‌نژاد)

الف) اگر اصل مزیت‌های مطلق و نسبی رعایت نشود، منابع و سرمایه‌ها به بهترین نحو ممکن استفاده نمی‌شوند و به نوعی هدر می‌روند؛ زیرا منابع کمیاب هستند. در نتیجه، با تولید محصولات کمتر و بی‌کیفیت‌تر، رفاه جامعه کاهش می‌یابد.

ب) دولت‌ها گاهی برای حمایت از صنایع داخلی و کاهش وابستگی اقتصادی به کشورهای دیگر، بر واردات برخی کالاها تعرفه وضع می‌کنند. اما در جهت گسترش روابط اقتصادی و تجاری با کشورهای دیگر، ممکن است تعرفه‌های وارداتی را کاهش دهند.

ج) آنچه پشت سر امضای پیمان‌های تجاری یا نقض آنها قرار دارد، منافع ملی کشورها است.

(تجارت بین‌الملل، صفحه‌های ۷۳ و ۷۵)

۶۵- گزینه «۳»

(امسان عالی‌نژاد)

الف) بیکاری ساختاری: زمانی رخ می‌دهد که بین مهارت‌های نیروی کار و مشاغل موردنیاز در اقتصاد عدم تطابق وجود داشته باشد؛ برای مثال، نیروی کار ساده وجود دارد، اما نیروی متخصص مورد نیاز است.

ب) بیکاری اصطلاحی: شامل افرادی است که شغل قبلی خود را ترک کرده‌اند و برای یافتن شغل بهتر در جست‌وجو هستند یا به‌تازگی وارد بازار کار شده‌اند.

ج) بیکاری فصلی: زمانی اتفاق می‌افتد که کارگران به دلیل تغییرات فصلی شغل خود را از دست می‌دهند، مانند برخی کارگران ساختمانی و کشاورزان در فصل زمستان.

د) بیکاری اصطلاحی: این نوع بیکاری معمولاً کوتاه‌مدت است و در همه کشورها وجود دارد.

ه) بیکاری دوره‌ای: هنگام رکود اقتصادی رخ می‌دهد؛ زیرا در دوران رکود، تولید کاهش یافته و شرکت‌ها استخدام خود را متوقف یا بخشی از نیروی کار خود را بیکار می‌کنند.

(رکود، بیکاری و فقر، صفحه ۸۷)

۶۶- گزینه «۲»

(امسان عالی‌نژاد)

با افزایش حجم مبادلات، استفاده از پول‌های فلزی مانند طلا و نقره با محدودیت‌هایی روبه‌رو شد؛ زیرا میزان طلا و نقره محدود بود و با افزایش تجارت، پول بیشتری مورد نیاز بود. در این شرایط، برخی بازرگانان به جای پرداخت سکه‌های فلزی، رسیدهایی صادر می‌کردند که نشان‌دهنده بدهی

(نگین مرسلی)

۶۹- گزینه «۳»

در فرایند خرید مقایسه‌ای، پس از تعریف مسئله، فهرست گزینه‌ها و تعیین معیارها، مرحله چهارم یعنی ارزیابی انجام می‌شود. در این مرحله، گزینه‌های مختلف براساس معیارهای تعیین شده با یکدیگر سنجیده و مقایسه می‌شوند. پس از ارزیابی است که فرد در مرحله پنجم، تصمیم‌گیری کرده و گزینه نهایی را انتخاب می‌کند.

بنابراین، چون فرد نیاز خود را مشخص کرده، گزینه‌ها را فهرست کرده و معیارهای انتخاب را نیز تعیین کرده است، مرحله بعدی ارزیابی گزینه‌ها براساس معیارهای تعیین شده است.

(تصمیم‌گیری در مقارچ، صفحه ۱۴۴)

(سارا شریفی)

۷۰- گزینه «۲»

دهک اول = شاخص وضعیت توزیع درآمد (شاخص دهک‌ها)

$$\text{سهم دهک دهم} = \frac{10}{100} \times \text{سهم دهک اول در کشور A}$$

$$\text{درصد} = \frac{10}{100} \times 20 = 2$$

$$\text{A} \quad \text{شاخص دهک‌ها در کشور} = \frac{20}{2} = 10$$

$$\text{B} \quad \text{شاخص دهک‌ها در کشور} = \frac{16}{2} = 8$$

$$\text{C} \quad \text{شاخص دهک‌ها در کشور} = \frac{32}{4} = 8$$

$$\text{D} \quad \text{سهم دهک پنجم} = 1/5 \times \text{سهم دهک دهم در کشور}$$

$$\text{درصد} = 1/5 \times 6 = 12$$

$$\text{D} \quad \text{شاخص دهک‌ها در کشور} = \frac{9}{3} = 3$$

هرچه شاخص وضعیت توزیع درآمد (نسبت سهم دهک دهم به سهم دهک اول) کمتر باشد، توزیع درآمد در آن جامعه مناسب‌تر است و بالعکس. در نتیجه:

- وضعیت توزیع درآمد در کشور D با شاخص دهک ۳، عادلانه‌تر از وضعیت توزیع درآمد در سایر کشورهاست.

- وضعیت توزیع درآمد در کشور A با شاخص دهک ۱۰، ناعادلانه‌تر از وضعیت توزیع درآمد در سایر کشورهاست.

- سهم دهک دهم در کشور C که برابر ۳۲ درصد است در مقایسه با سایر دهک‌ها بیشتر است و بیشترین درصد درآمد ملی را به خود اختصاص داده است.

(رشد و پیشرفت اقتصادی، صفحه‌های ۱۲۴ و ۱۲۵)

آنان بود. همچنین مردم برای در امان ماندن از خطرهای احتمالی و رهایی از حمل مسکوکات، طلا و نقره خود را نزد صرافان و بازرگانان معتبر می‌سپردند و در مقابل رسید دریافت می‌کردند. این رسیده‌ها به تدریج در معاملات مورد استفاده قرار گرفتند و نخستین اسکناس‌ها را شکل دادند که پشتوانه آن‌ها طلا و نقره نگهداری شده نزد صرافان و بازرگانان بود.

تشریح گزینه‌های دیگر:

گزینه «۱»: طلا و نقره به دلیل دوام و فاسد نشدن و مناسب بودن برای مبادله، جایگزین کالاهای قبلی شدند؛ نه اینکه به دلیل فاسدشدن کنار گذاشته شوند.

گزینه «۳»: در معاملات با چک، پول نقد بین افراد رد و بدل نمی‌شود؛ بلکه بانک موجودی یک حساب را کاهش و موجودی حساب دیگری را افزایش می‌دهد.

گزینه «۴»: با گسترش ارتباطات، نقل و انتقال اسکناس دشوار شد و بانک‌ها برای حل این مشکل، خدماتی مانند چک را ارائه کردند.

(تورم و کاهش قدرت خرید، صفحه‌های ۹۴ و ۹۵)

۶۷- گزینه «۲»

(زهرا ممیزی)

$$\text{الف) } \text{GDP} = (60 \times 100) + (75 \times 20) = 6,000 + 1,500 = 7,500 \text{ ریال}$$

$$\text{ب) } \text{GDP} = (60 \times 120) + (75 \times 30) = 7,200 + 2,250 = 9,450 \text{ ریال}$$

$$\text{GDP سال ۱۳۹۶ (سال پایه)}$$

$$\text{ریال} = (50 \times 100) + (20 \times 20) = 5,000 + 400 = 5,400$$

$$\text{نرخ رشد GDP اسمی سال ۱۳۹۷}$$

$$= \frac{\text{GDP اسمی سال ۱۳۹۷} - \text{GDP اسمی سال ۱۳۹۶}}{\text{GDP اسمی سال ۱۳۹۶}} \times 100$$

$$\text{درصد} = \frac{9,450 - 5,400}{5,400} \times 100 = 75$$

(رشد و پیشرفت اقتصادی، صفحه‌های ۱۲۲ و ۱۲۳)

۶۸- گزینه «۲»

(نگین مرسلی)

اگر هزینه‌ها بیشتر از درآمد بود، مخارج غیرضروری را کم کنید یا فرصت‌هایی را که فراموش کردید، به نظر آورید تا درآمدتان افزایش یابد.

(بودجه‌بندی، صفحه ۱۳۷)

ریاضی و آمار (۲)

۷۱- گزینه «۴»

(رضا فان بابایی)

$$p \wedge \sim q \equiv T \rightarrow \begin{matrix} p \equiv T \\ q \equiv F \end{matrix}$$

$$r \vee q \equiv T \rightarrow r : T$$

تشریح گزینه‌ها:

$$\text{گزینه «۱»}: (p \vee \sim p) \wedge (q \wedge \sim q) \equiv \begin{matrix} \text{د} \vee \text{ن} \wedge \text{ن} \wedge \text{د} \\ \text{ن} \end{matrix}$$

$$\text{گزینه «۲»}: (r \vee s) \wedge (s \wedge p) \equiv \begin{matrix} \text{د} \vee \text{س} \wedge \text{س} \wedge \text{پ} \\ \text{د} \end{matrix}$$

$$\text{گزینه «۳»}: (q \wedge s) \vee (s \wedge r) \equiv \begin{matrix} \text{ن} \wedge \text{س} \vee \text{س} \wedge \text{د} \\ \text{ن} \end{matrix}$$

$$\text{گزینه «۴»}: (p \wedge \sim r) \vee (s \vee r) \equiv \begin{matrix} \text{د} \wedge \text{ن} \vee \text{س} \vee \text{د} \\ \text{ن} \end{matrix}$$

(گزاره‌ها و ترکیب گزاره‌ها، صفحه‌های ۲ تا ۶)

۷۲- گزینه «۱»

(کتاب اول)

برای نقیض کردن هر گزاره کافی است جمله فعل جمله خبری را نفی کنیم بنابراین گزاره داده شده به صورت «علی از محمد بلندتر نیست» بیان می‌شود.
(گزاره‌ها و ترکیب گزاره‌ها، مشابه کار در کلاس، صفحه ۴)

۷۳- گزینه «۳»

(رضا فان بابایی)

$$2^n = k = \text{تعداد سطر اولیه}$$

$$2^{n+\frac{n}{2}} = 2^{\frac{n}{2}} \cdot 2^{\frac{n}{2}} = 2^{\frac{n}{2}} \cdot k = 48, k + 48$$

با جایگزینی اعداد خواهیم داشت:

$$2^2 = 4, 2^3 = 8 \quad \times$$

$$2^4 = 16, 2^6 = 64 \quad \checkmark$$

$$\Rightarrow k = 16, n = 4 \Rightarrow 2 \times (16) + 4 = 36$$

(گزاره‌ها و ترکیب گزاره‌ها، صفحه‌های ۲ تا ۶)

۷۴- گزینه «۳»

(علی آژار)

می‌دانیم هر دو عدد ۳۱ و ۵۳ عددی اول هستند.

برای آن که $p \wedge \sim q$ درست باشد باید p و $\sim q$ هر دو درست باشند. در نتیجه باید گزاره p درست و q نادرست باشد. بنابراین دو گزاره به صورت زیر درمی‌آیند.

p : ۳۱ عددی اول است.

q : ۵۳ عددی مرکب است.

(گزاره‌ها و ترکیب گزاره‌ها، صفحه‌های ۲ تا ۶)

۷۵- گزینه «۳»

(رضا فان بابایی)

تشریح گزینه‌ها:

$$\text{گزینه «۱»}: x^2 - 2x + 3 = 0$$

$$\Delta = 4 - 4(1)(3) = 4 - 12 = -8 \quad \Delta < 0 \rightarrow \text{جواب ندارد}$$

گزینه «۲»: گزاره است ولی نادرست است.

$$\text{گزینه «۳»}: \text{مربع کامل} \rightarrow 25 = 9 + 16 = 3^2 + 4^2$$

گزینه «۴»: واریانس داده‌های یکسان برابر صفر است.

(گزاره‌ها و ترکیب گزاره‌ها، صفحه‌های ۲ و ۳)

۷۶- گزینه «۲»

(نریمان فتح‌اللهی)

$$p \Rightarrow q$$

مغالطه به صورت $\frac{q}{p}$ می‌باشد و روش این استدلال نادرست است.

(استدلال ریاضی، صفحه ۱۴)

۷۷- گزینه «۲»

(کتاب اول)

اگر آن دو عدد را x و y در نظر بگیریم معکوس‌های آن‌ها به صورت $\frac{1}{x}$

و $\frac{1}{y}$ نوشته می‌شود که مجموع معکوس‌های دو عدد به شکل $(\frac{1}{x} + \frac{1}{y})$

نوشته شده و مجموع آن دو عدد هم به صورت $(x + y)$ نوشته می‌شود که

طبق عبارت کلامی داده شده باید $\frac{1}{x} + \frac{1}{y} \geq x + y$ باشد.

معکوس مجموع دو عدد $\Rightarrow \frac{1}{x+y}$

(استدلال ریاضی، مشابه کار در کلاس، صفحه ۱۳)

۷۸- گزینه «۲»

(کتاب اول)

مطابق قیاس استثنایی از درستی ترکیب شرطی و درستی مقدم می‌توان درستی تالی را نتیجه گرفت و در این سوال درستی مقدم یعنی این‌که دو خط موازی باشند.

(استدلال ریاضی، صفحه‌های ۱۴ و ۱۵)

۷۹- گزینه «۳»

(کتاب اول)

در توابع زوج مرتبی اگر مؤلفه اول یکسان باشد، باید مؤلفه‌های دوم نیز برابر باشند.

$$(2, 5) = (2, a+1) \Rightarrow a+1 = 5 \Rightarrow a = 4$$

حال $a = 4$ را در تابع f جایگزین می‌کنیم:

$$f = \{(2, 5), (2, 5), (2, 5), (7, -1)\}$$

$$\Rightarrow f = \{(2, 5), (7, -1)\}$$

دامنه تابع f دارای ۲ عضو $\{2, 7\}$ می‌باشد.

(توابع ثابت، پندرباطه‌ای و همانی، صفحه‌های ۲۲ تا ۲۴)

۸۰- گزینه «۲»

(کتاب اول)

تنها تابع خطی که می‌تواند با محور طول‌ها تقاطع نداشته باشد، تابع ثابت است. بنابراین تابع به صورت $f(x) = b$ می‌باشد و $a = 0$ است. بنابراین:

$$\left. \begin{matrix} f(x) & b \\ f(0) & b^2 \end{matrix} \right\} \Rightarrow b = b^2 \rightarrow b_1 = 1, b_2 = 0$$

اگر b برابر صفر باشد، فرض سؤال غلط خواهد شد یا چرا که تابع روی محور طول‌ها قرار می‌گیرد. پس $b = 1$ است.

$$\left. \begin{matrix} f(a+b) & f(1) \\ f(x) & 1 \end{matrix} \right\} \Rightarrow f(1) = 1$$

(توابع ثابت پندرباطه‌ای و همانی، صفحه‌های ۲۶ و ۲۷)

علوم و فنون ادبی (۲)

۸۱- گزینه «۳»

(افشین کیانی)

خواجه رشیدالدین فضل‌الله همدانی وزیر مقتدر غازان‌خان و اولجایتو بود. عظاملک‌جویی، کارهای دیوانی می‌کرد.

(تاریخ ادبیات فارسی قرن‌های هفتم، هشتم و نهم، صفحه ۱۵)

۸۲- گزینه «۱»

(مهم نورانی)

تشریح گزینه‌های دیگر:

گزینه «۲»: «موش و گربه» از آثار منظوم عبید زاکانی است نه منثور.

گزینه «۳»: حمدالله مستوفی از مورخان مشهور ایران در قرن هشتم است.

گزینه «۴»: سلمان ساوجی دارای قصایدی در سبک عراقی است.

(تاریخ ادبیات فارسی قرن‌های هفتم، هشتم و نهم، صفحه‌های ۱۶ و ۱۷)

۸۳- گزینه «۳»

رواج روحیه عرفانی و اخلاقی

تشریح دیگر گزینه‌ها:

گزینه «۱»: اشاره به معشوق زمینی

گزینه «۲»: رواج روحیه پهلوانی و حماسی

گزینه «۴»: باور به اختیار و اراده

(سبک عراقی، صفحه‌های ۳۷ و ۳۸)

۸۴- گزینه «۱»

(امیرمهم حسن‌زاده)

در قرن ششم چنین مرسوم بود که برخی نویسندگان، آثار موجود را که به نثر ساده بود، به نثر فنی باز می‌نوشتند.

(سبک عراقی، صفحه‌های ۳۸ و ۳۹)

۸۵- گزینه «۴»

(سعید معفری)

گزینه «۴»: تشبیه ندارد. («چو» به معنی هنگامی که است).

تشبیه گسترده در گزینه‌های دیگر:

گزینه «۱»: چون غنچه راز دل نهان داشت.

گزینه «۲»: پیرهن، چون عبا شد.

گزینه «۳»: من چون کاه پستم.

(تشبیه، صفحه‌های ۲۸ و ۲۹)

۸۶- گزینه «۴»

(مهم نورانی)

جان (مشبه) / بسان (ادات تشبیه) / چشم (مشبه‌به) / دژم بودن (وجه شبه)

زلف (مشبه) / بسان (ادات تشبیه) / پشت (مشبه‌به) / خمیده بودن (وجه شبه)

تشریح گزینه‌های دیگر:

گزینه «۱»: حور: مشبه / پری: مشبه‌به / وش: ادات تشبیه

گزینه «۲»: توفیق عشق تو گنج است.

گزینه «۳»: دل به سنگ مانند شده و زرخدان به چاه.

(تشبیه، مشابه سؤال ۱ بخش زیبایی‌شناسی امتحان نهایی ۱۴۰۴، صفحه‌های ۲۸ و ۲۹)

۸۷- گزینه «۴»

(افشین کیانی)

در گزینه «۴»، تشبیه دیده نمی‌شود.

تشریح گزینه‌های دیگر:

گزینه «۱»: چراغ رحمت

گزینه «۲»: حال ما مثل زلف تو مشوش است / عیش ما مانند پاسخ تو

ناخوش است.

گزینه «۳»: آفتاب فتح / رخسار مه‌سیمما

(تشبیه، مشابه سؤال ۱۹ امتحان نهایی ۱۴۰۴، صفحه ۲۶)

۸۸- گزینه «۳»

(افشین کیانی)

تشریح گزینه‌های دیگر:

گزینه «۱»: هر مصراع، چهار پایه آوایی دارد.

گزینه «۲»: هجاهای اولین پایه آوایی مصراع اول: «من دو ست می» /

هجاهای دومین پایه آوایی مصراع اول: «دا رم ج فا»

گزینه «۴»: در مصراع دوم، هجای کشیده وجود ندارد.

(پایه‌های آوایی، ترکیبی)

۸۹- گزینه «۲»

(ابراهیم رضایی‌مقدم)

نظم پایه‌های آوایی (ارکان) بیت داده شده:

مَنْ مَرَّ كِي	پَر بَس تِ اَم	زَان در قَ فَس	بِن شَس تِ اَم
گَر زَان كِ بِش	كَس تِ قَ فَس	بِن مَو دِ مِی	پَر وَا ز رَا

(پایه‌های آوایی، مشابه فودارزیایی (۱)، صفحه ۲۳)

۹۰- گزینه «۳»

(افشین کیانی)

در بیت «ت»: روحیه عرفانی و اخلاقی و اعتقاد به قضا و قدر به چشم

می‌خورد.

(مفهوم، صفحه‌های ۳۷ و ۳۸)

روان‌شناسی

۹۱- گزینه «۲»

(مفهم میبوی)

فردی که از حدیث استفاده کرده است، در واقع به سخن بزرگان دین استناد کرده است. استفاده از روش آزمایشی در علوم تجربی مرسوم است.

(روان‌شناسی؛ تعریف و روش مورد مطالعه، صفحه‌های ۱۱ و ۱۲)

۹۲- گزینه «۲»

(ملیکا زاکری)

عبارت اول: روش عقلی شامل روش‌های فلسفی و استدلال‌های منطقی می‌شود، اما روش شهودی یا دریافت درونی روشی متفاوت برای کسب معرفت می‌باشد.

عبارت دوم: منابع کسب آگاهی و معرفت (مثل روش‌های مبتنی بر عقل و تجربه) هر کدام ویژگی مخصوص به خود را دارند اما می‌توانند تکمیل‌کننده یکدیگر باشند و در مقابل هم قرار نمی‌گیرند.

عبارت سوم: استفاده از یکی از روش‌های کسب آگاهی به معنای نادرستی سایر روش‌ها نیست و نباید چهار منبع روش‌های کسب معرفت را در مقابل یکدیگر قلمداد نمود.

عبارت چهارم: ممکن است کسی با استناد به آیات الهی و سخن و عمل بزرگان دین پاسخ دهد که جهان منظم و باقاعده است.

(روان‌شناسی؛ تعریف و روش مورد مطالعه، صفحه‌های ۱۱ و ۱۲)

۹۳- گزینه «۲»

(مفهم میبوی)

تشریح گزینه‌های نادرست:

- منظور از «توصیف» بیان روشن و تا حد ممکن دقیقی است از چسبتهی «مفهوم و موضوعی» که قصد مطالعه و بررسی آن را داریم.

- دوقلوهای همسان از یک تخمک به وجود آمده و حتماً باید هم‌جنس باشند.

- منظور از ریش یا پختگی تغییراتی است که به آمادگی زیستی وابسته است.

(ترکیبی، برگرفته از امتحانات مدرسه، صفحه‌های ۱۴، ۱۷، ۴۰ و ۴۱)

۹۴- گزینه «۴»

(مفهم عرفان فراهانی)

الف) فرضیه است.

ب) در عبارت «طبق نظر روان‌شناسان» آورده شده است؛ یعنی تأیید شده و وارد فضای اصل و قانون شده است.

ج) عبارت، رابطه بین دو متغیر «هوش» و احتمال ابتلا به «اسکیزوفرنی» را مطرح می‌کند؛ پس یک فرضیه است

د) به شکل سؤالی مطرح شده و دارای موقعیتی مجهول است؛ پس مسئله است.

(روان‌شناسی؛ تعریف و روش مورد مطالعه،

سؤال ۳ امتحان نهایی فرداد ۱۴۰۳، صفحه‌های ۱۲ و ۱۳)

۹۵- گزینه «۱»

(مفهم میبوی)

فرضیه	در این متن فرضیه‌ای وجود ندارد.
متغیر	شدت نور - میزان تمرکز دانش‌آموزان
تعریف عملیاتی	تعریف دقیق و قابل اندازه‌گیری «میزان تمرکز» از طریق آزمون تمرکز
تکرارپذیری	انجام آزمایش در چند مرحله و با گروه‌های مختلف برای بررسی یکسانی نتایج

(روان‌شناسی؛ تعریف و روش مورد مطالعه، صفحه‌های ۱۲، ۱۸ و ۱۹)

۹۶- گزینه «۴»

(مفهم عرفان فراهانی)

تشریح عبارت‌ها:

- کودکان در ابتدا قادر به حرکات درشتی همچون بالا رفتن از پله‌ها هستند سپس مهارت حرکات ظریف همچون بستن بند کفش را به دست می‌آورند.

در صورت سؤال، حامد در حرکات درشتی مانند بالا و پایین پریدن مهارت پیدا کرده، اما در بستن بند کفشش که حرکت ظریفی است نتوانسته مهارتی کسب کند.

- کودکان در ۷ تا ۱۰ ماهگی می‌توانند توانایی «ایستادن با کمک» را کسب کنند.

(روان‌شناسی رشد، صفحه‌های ۴۶ و ۴۷)

۹۷- گزینه «۱»

(مهمربیبی)

تشریح عبارت‌ها:

الف) درست است؛ انسان موجودی اجتماعی است و از بودن با دیگران لذت می‌برد. آگاهی انسان از این ویژگی مهم در فرایند رشد، به تدریج حاصل می‌شود و او را اجتماعی‌تر می‌کند.

ب) نادرست است؛ بازی موازی قبل از بازی گروهی است.

ج) نادرست است؛ کودکان در ابتدا، هیچ تصویری از کار خوب و بد ندارند؛ به همین دلیل مسئول رفتار خود نیستند. از آنجایی که نمی‌دانیم فرد مذکور در این عبارت در چه بازه سنی قرار دارد، نمی‌توانیم در مورد او قضاوتی داشته باشیم.

د) درست است؛ منظور از رشد درک اخلاقی همان انجام عمل اخلاقی است، هر چند ممکن است دلیل انجام عمل اخلاقی متفاوت باشد. مثلاً دلیل عمل اخلاقی در بازه‌های سنی گوناگون، متفاوت است.

(روانشناسی رشد، صفحه‌های ۵۰ تا ۵۲)

۹۸- گزینه «۲»

(یاس قاطمه ابراهیمیان)

تشریح عبارت نادرست:

مبنای استدلال در دوره کودکی واقعیت‌های ملموس و بیرونی است. توجه نوجوانان در مقایسه با کودکان، گزینشی‌تر است؛ به این معنا که بر اطلاعات مرتبط متمرکز می‌شوند و با ضرورت‌های تکلیف‌موردنظر، بهتر سازگار می‌شوند.

(روانشناسی رشد، صفحه‌های ۵۲ تا ۵۷)

۹۹- گزینه «۳»

(هانا احمدزاده)

تشریح عبارت‌ها:

موارد «ج» و «د» نادرست هستند. الف) بسیاری از نوجوانان به جای تلاش برای کم کردن فاصله بین خود واقعی و خود آرمانی رویاپردازی می‌کنند. هرچند این امر در دوره نوجوانی غیرطبیعی نیست ولی استفاده مکرر از آن سبب افت تحصیلی و افت در سایر عملکردها می‌شود.

نکته: استفاده مکرر از رویاپردازی فعالیت نوجوانان را در دنیای واقعی کم می‌کند و سلامت روان آنها را به خطر می‌اندازد؛ به همین دلیل سبب افت در عملکردهای گوناگون می‌شود.

ب) شناخت فرد، زمانی به رفتار اخلاقی منجر می‌شود که شناخت خود را به باورها، عقاید و ارزش‌هایش تبدیل کرده باشد. پزشکی که می‌داند سیگار کشیدن برای سلامتی مضر است (نسبت به مضر بودن سیگار برای سلامتی شناخت دارد) اما همچنان مصرف آن را ادامه می‌دهد یعنی شناخت او به باور و ارزش تبدیل نشده است.

ج) همه افراد یک خود واقعی و یک خود آرمانی دارند. خود واقعی همان ویژگی‌های فردی و خصوصیات است که شخص دارای آن می‌باشد. خودآرمانی ویژگی‌ها و ایده‌آلهایی است که فرد دوست دارد داشته باشد. د) رشد سریع شناختی در دوره نوجوانی و جوانی باعث می‌شود فرد بهتر بتواند درباره مسائل اخلاقی، ارزشی و دینی قضاوت کند و واکنش دقیق‌تری نشان دهد.

(روانشناسی رشد، سؤال صفحه ۶۲ کتاب درسی، صفحه‌های ۶۱ و ۶۲)

۱۰۰- گزینه «۱»

(کتاب جامع)

در روان‌شناسی به رفتارهایی که وابسته به آمادگی زیستی است، «ریش یا پختگی» گویند. ریش یا پختگی به معنای آن دسته از تغییراتی است که به آمادگی زیستی وابسته است و با گذشت زمان طبق یک برنامه طبیعی انجام می‌گیرد.

(روانشناسی رشد، صفحه ۴۱)

عربی، زبان قرآن (۲)

۱۰۱- گزینه ۲

(بهارار جوانبش)

«دع»: رها کن / «شَاتِمَكَ مُهَانًا»: دشنام گوی خود را خوار (رد گزینه ۱ و ۳) / «تُعَاقِبُ أَعْدَاءَكَ»: تا دشمنانت را کیفر دهی (رد گزینه ۳ و ۴) / «يُرْضَى الْمُؤْمِنُ رَبَّهُ بِمِثْلِ الْجِلْمِ»: مؤمن پروردگارش را با (چیزی) مانند بردباری خشنود می کند (رد گزینه ۱ و ۳)

(ترجمه، مشابه تمرین دوم صفحه ۱۰)

۱۰۲- گزینه ۳

(مبیر همایی)

«كُنَّا نَجَادُلُ»: بحث می کردیم. / «بِأَلَّتِي هِيَ أَحْسَنُ»: به روشی که نیکوتر (نیکوترین) است. / «أَعْلَمُ»: داناتر (داناترین) / «يُضْلَوْنَ»: گمراه می شوند.

تشریح گزینه های دیگر:

گزینه ۱: «كُنَّا نَجَادُلُ» باید به صورت ماضی استمراری یعنی «گفتگو می کردیم» ترجمه شود.

گزینه ۲: «أَعْلَمُ» به صورت اسم تفضیل ترجمه نشده است.

گزینه ۴: «أَحْسَنُ» و «أَعْلَمُ» به صورت اسم تفضیل ترجمه نشده اند.

(ترجمه، مرتبط با إقتبَر نفسك صفحه ۸)

۱۰۳- گزینه ۴

(قاله مشیرپناهی)

«يُؤَكِّدُ»: تأکید می کند («بر این تأکید دارد» در گزینه ۱) و «تأکید دارد» در گزینه ۳ نادرست هستند. / «فِي مَلَمَعَاتِهِ»: در ملامعاتش (در گزینه ۲)، «آیات» نادرست است. / «أَنَّ الشَّبَابَ الَّذِينَ»: که جوانانی که («که جوانان باید» در گزینه ۱) و «جوانی که» در گزینه ۳ نادرست هستند. / «يُريدُونَ»: می خواهند (در گزینه ۱) ترجمه نشده است. «خواهان» و «می خواهد» در گزینه های ۲ و ۳ نادرست هستند. / «أَنْ يَصِلُوا إِلَى ...»: که به... برسند («تا بتوانند... برسند» در گزینه ۱)، «رسیدن به» در گزینه ۲ و «به... برسد» در گزینه ۳ نادرست هستند. / «أَعْلَى الدَّرَجَاتِ»: بالاترین درجات («درجه های والا» در گزینه ۲ نادرست است). / «عليهم أن يسيروا»: باید قدم بگذارند، باید قدم بردارند («گام بردارد» در گزینه ۳ نادرست است).

(ترجمه، ترکیبی)

۱۰۴- گزینه ۲

(مبیر همایی)

تشریح گزینه های دیگر:

گزینه ۱: «حَسَنُ»: (فعل امر) نیکو کن

گزینه ۳: «نَسَانُ» بانه تجربه صحیح است.

گزینه ۴: «دشمنان من» صحیح است.

(ترجمه، صفحه های ۱۱، ۱۳، ۱۸ و ۱۹)

۱۰۵- گزینه ۱

(کتاب جامع)

«چرا؟ لِمَ، لماذا (رد گزینه ۳) / «عارفان ... می گردند»: يبحث العرفاء (رد گزینه های ۲ و ۴) / «در تاریکی ها»: فِي الظُّلُمَاتِ (رد گزینه های ۳ و ۴) / «چشمه زندگی»: عَيْنَ الْحَيَاةِ (رد گزینه ۲)

(تعریب، صفحه ۱۹)

۱۰۶- گزینه ۳

(قاله مشیرپناهی)

معنی عبارت: «بهترین برادران (دوستان) شما کسی است که عیب های شما را به شما هدیه داد.» مفهوم عبارت این است که بهترین دوست ما کسی است که همیشه عیب ها و کاستی های ما را به ما گوشزد کند، در حالی که شعر داده شده دارای چنین مفهومی نیست، بلکه می گوید که دنبال عیبجویی از دیگران نباشیم.

ترجمه گزینه های دیگر:

گزینه ۱: «دشمنی دانا از دوستی نادان بهتر است.

گزینه ۲: «هرکس اخلاقش بد شود، خودش را عذاب می دهد.

گزینه ۴: «خداوند به کسی جز به اندازه توانش تکلیف نمی دهد.

(مفهوم ۳، مرتبط با إقتبَر نفسك صفحه ۷)

۱۰۷- گزینه ۴

(علیرضا قلی زاده)

«غداة»: صبحگاه، آغاز روز

«تَمَرَّرَ»: تلخ می کنی

«حَلَّتْ»: فرود آمد، حل کرد

«العادی»: تجاوزگر، دشمن

(لغت، صفحه ۲۰)

۱۰۸- گزینه ۱

(علی اکبر ایمان پرور)

در این عبارت «الضَّغْرَى» اسم تفضیل و صفت برای «أُخْتُ» است.

تشریح گزینه های دیگر:

گزینه ۲: «أَنْفَعُ»: اسم تفضیل و خبر است.

گزینه ۳: «أَنْفَعُ»: اسم تفضیل و خبر است.

گزینه ۴: «خَيْرُ»: اسم تفضیل و خبر است.

(قواعد، صفحه های ۵ تا ۷)

۱۰۹- گزینه ۳

(علی اکبر ایمان پرور)

«الْمُنْكَرَةُ»: اسم فاعل از مصدر «إِنْكَسَرَ» و از باب «إِنْفِعَال» است.

در سایر گزینه ها:

«الْمُخْتَلَفَةُ»، «الْمُنْتَظَرِينَ» و «الْمُسْتَمْعِينَ» اسم فاعل از باب «إِنْفِعَال» هستند.

(قواعد، صفحه های ۲۱ و ۲۲)

۱۱۰- گزینه ۱

(علی اکبر ایمان پرور)

«مُصَاحِبَةٌ» مصدر باب «مُفَاعَلَةٌ» است و اسم مفعول نیست. / «الْمُؤْمِنِينَ»: اسم فاعل / «خَيْرُ»: اسم تفضیل / «العَالَمُ»: جهان. اسم فاعل نیست.

بررسی گزینه های دیگر:

گزینه ۲: «الْمُرْسَلِينَ»: اسم مفعول / «مُبَشِّرِينَ، مُنْذِرِينَ»: اسم فاعل / «أَفْاضِلُ»: مفردش «أَفْضَلُ»: اسم تفضیل / «مَوَاضِعُ»: مفردش «مَوْضِعُ» اسم مکان

گزینه ۳: «لَاعِبُو»: اسم فاعل / «أَفْضَلُ»: اسم تفضیل / «مُشَاهِيرُ»: مفردش «مُشَاهِرٌ» اسم مکان

گزینه ۴: «أَكْثَرُ»: اسم تفضیل / «الْمَلَاعِبُ»: مفردش «الْمَلْعَبُ»: اسم مکان

گزینه ۵: «الْمُتَقَدِّمَةُ»: اسم فاعل / «مُجَهَّزَةٌ»: اسم مفعول

(قواعد، ترکیبی)

فلسفه (۱)

۱۱۱- گزینه «۴»

(غلاممسین عزیزی)

بررسی گزینه‌ها:

به استناد کتاب درسی مراحل اندیشه‌ورزی و تفکر در انسان، مطابق چهار مرحله زیر است:

مرحله «۱»: روبه‌روشدن با مسئله

مرحله «۲»: طرح سؤال

مرحله «۳»: تفکر در اندوخته‌ها

مرحله «۴»: رسیدن به پاسخ؛ بنابراین گزینه «۴» صحیح‌ترین پاسخ خواهد بود.

(پیستی فلسفه، برگرفته از سؤال ۶۴ کتاب پرتکرار، صفحه ۳)

۱۱۲- گزینه «۲»

(فرزانه قاهی)

ملاصدرا، فیلسوف بزرگ اسلامی مشغول بودن به امور عادی زندگی و تفکر در آن‌ها را «فطرت اول» و ورود به پرسش‌های اساسی و تفکر در آن‌ها را «فطرت ثانی» یعنی فطرت دوم می‌نامد. با توجه به این، مرتبه اول تفکر، می‌تواند تفکر درباره انتخابات و ترجیحات شخصی ما در زندگی باشد و مرتبه دوم تفکر یعنی فطرت ثانی، تفکر درباره چیستی و ماهیت امور و موضوعات اساسی‌تر، کلان‌تر و جهان‌شمول‌تر باشد. از آنجایی که انتخاب میان شغل آزاد یا کارمندبودن و همچنین انتخاب لباس مناسب، از ترجیحات زندگی هستند، بنابراین عبارت‌های اول و دوم به فطرت اول مربوط هستند و عبارت‌های سوم و چهارم نیز به فطرت ثانی مربوط خواهند شد.

(پیستی فلسفه، صفحه ۵)

۱۱۳- گزینه «۲»

(غلاممسین عزیزی)

تشریح گزینه‌های نادرست:

گزینه «۱»: گزینه انحرافی است و به سؤال ربط ندارد.

گزینه «۳»: قانون علیت، یک مثال است.

گزینه «۴»: به تقدم شناخت بر توانایی و امکان شناخت انسان اشاره دارد که صحیح نیست. (ریشه و شافیه‌های فلسفه، صفحه ۱۳)

۱۱۴- گزینه «۴»

(موسی سپاهی)

به آن بخش از مباحث فلسفی که مبانی هر علم را بررسی می‌کنند، فلسفه مضاف می‌گویند و آن‌چه در فلسفه‌های مضاف پذیرفته شود، اساس و شالوده نظریات در علوم قرار می‌گیرد.

(ریشه و شافیه‌های فلسفه، برگرفته از سؤال ۱۵ کتاب پرتکرار، صفحه‌های ۱۴ و ۱۵)

۱۱۵- گزینه «۲»

(پرگل رمیمی)

کسانی که در درون غار باقی مانده‌اند، به دلیل تعصب و نادانی و نداشتن تواضع، حاضر به پذیرش حقیقت نیستند.

نکته: افراد حاضر در غار با سایه‌ها که در واقع درجاتی پایین‌تر از حقیقت هستند و سایه همان حقایق به‌شمار می‌روند، مأنوس‌اند و نمی‌توان گفت که «هیچ» بهره‌ای از درجات حقیقت ندارند؛ چون سایه‌ها نیز از مراتب نازل و بسیار پایین حقیقت می‌باشند.

(فلسفه و زندگی، صفحه‌های ۲۴ تا ۲۷)

۱۱۶- گزینه «۳»

(علیرضا نصیری)

باورهای هرکس فلسفه شخصی او را می‌سازند. همین فلسفه، منشأ انتخاب هدف‌های او در زندگی می‌شود و در نهایت این اهداف معنای زندگی او را می‌سازند.

(فلسفه و زندگی، صفحه ۲۱)

۱۱۷- گزینه «۴»

(کتاب جامع)

تشریح گزینه‌های نادرست:

گزینه «۱»: هراکلیتوس معتقد بود همه چیز در سیلان و حرکت است.

گزینه «۲»: بنا به نقل افلاطون، سقراط در جوانی با پارمنیدس ملاقات کرده است.

گزینه «۳»: هراکلیتوس عقیده داشت اموری که با هم ضد هستند، می‌توانند با یکدیگر جمع شوند.

(آغاز تاریخی فلسفه، صفحه‌های ۳۱ و ۳۲)

۱۱۸- گزینه «۳»

(مفهم رضایی‌بغا)

یکی از اندیشه‌های هراکلیتوس که موجب شهرت وی در تاریخ فلسفه شد، «وحدت اضداد» است. او عقیده داشت اموری که با هم ضد هستند، می‌توانند با یکدیگر جمع شوند و وجود این اضداد است که جهان را می‌سازد و گریزی از ستیز و تضاد نیست.

بررسی گزینه‌های دیگر:

گزینه «۱»: مربوط به تالس است.

گزینه «۲»: مربوط به پارمنیدس است.

گزینه «۴»: مربوط به فیثاغورس است.

(آغاز تاریخی فلسفه، صفحه‌های ۳۱ تا ۳۳)

۱۱۹- گزینه «۴»

(یاسین ساعدی)

تشریح گزینه نادرست:

سهروردی که از فیلسوفان بزرگ دوره اسلامی است، معتقد است که در دوره کیانیان انسان‌های وارسته‌ای بوده‌اند که هم به حکمت و فلسفه می‌اندیشیدند و هم دارای سلوک معنوی بوده‌اند.

(آغاز تاریخی فلسفه، برگرفته از سؤال ۱۸۲ کتاب پرتکرار، صفحه‌های ۲۹، ۳۲ و ۳۴)

۱۲۰- گزینه «۱»

(موسی سپاهی)

تالس ماده اولیه هر چیزی را آب می‌داند و معتقد بود که آب، اولین عنصر و پایه و اساس سایر چیزها است و همه چیز در نهایت از آب ساخته شده است. از این عبارت می‌توان نتیجه گرفت که در باطن جهان، کثرت راه ندارد و جهان در باطن خود یک چیز است و این یعنی جهان در باطن خود دارای وحدت می‌باشد.

(آغاز تاریخی فلسفه، صفحه ۳۱)

پاسخ نامه

علوم و معارف اسلامی

آزمون ۱۰ مهر ماه ۱۴۰۵

ایران توانمند
توشه ای برای موفقیت

بنیاد علمی آموزشی قلمچی (وقف امام)

دفتر مرکزی: خیابان انقلاب بین صبا و فلسطین پلاک ۹۲۳ - تلفن چهار رقمی ۶۴۶۳-۰۲۱ داخلی ۱۱۶۵

«تمام دارایی‌ها و درآمدهای بنیاد علمی آموزشی قلمچی وقف عام است بر گسترش دانش و آموزش»

عربی، زبان قرآن (۲)

۱۲۱- گزینه ۲

(بهارار جوانبش)

«دع»: رها کن / «شَاتِمَكَ مُهَانًا»: دشنام گوی خود را خوار (رد گزینه ۱ و ۳) / «تُعَاقِبُ أَعْدَاءَكَ»: تا دشمنانت را کیفر دهی (رد گزینه ۳ و ۴) / «يُرْضَى الْمُؤْمِنُ رِبَّةً بِمِثْلِ الْحِلْمِ»: مؤمن پروردگارش را با (چیزی) مانند بردباری خشنود می کند (رد گزینه ۱ و ۳)

(ترجمه، ترکیبی)

۱۲۲- گزینه ۳

(مبیر همایی)

«كُنَّا نَجَادِلُ»: بحث می کردیم. / «بِأَلَّتِي هِيَ أَحْسَنُ»: به روشی که نیکوتر (نیکوترین) است. / «أَعْلَمُ»: داناتر (داناترین) / «يُضَلُّونَ»: گمراه می شوند.

تشریح گزینه های دیگر:

گزینه ۱: «كُنَّا نَجَادِلُ» باید به صورت ماضی استمراری یعنی «گفتگو می کردیم» ترجمه شود.

گزینه ۲: «أَعْلَمُ» به صورت اسم تفضیل ترجمه نشده است.

گزینه ۴: «أَحْسَنُ» و «أَعْلَمُ» به صورت اسم تفضیل ترجمه نشده اند.

(ترجمه، ترکیبی)

۱۲۳- گزینه ۴

(قالر مشیرپناهی)

«يُؤَكِّدُ»: تأکید می کند («بر این تأکید دارد» در گزینه ۱ و «تأکید دارد» در گزینه ۳ نادرست هستند) / «فِي مَلَمَعَاتِهِ»: در ملامعاتش (در گزینه ۲)، «ابیات» نادرست است) / «أَنَّ الشَّبَابَ الَّذِينَ»: که جوانانی که («که جوانان باید» در گزینه ۱ و «جوانی که» در گزینه ۳ نادرست هستند) / «يُريدُونَ»: می خواهند (در گزینه ۱) ترجمه نشده است. «خواهان» و «می خواهد» در گزینه های ۲ و ۳ نادرست هستند) / «أَنْ يَصِلُوا إِلَى ...»: که به ... برسند («تا بتوانند ... برسند» در گزینه ۱)، «رسیدن به» در گزینه ۲ و «به...برسد» در گزینه ۳ نادرست هستند) / «أَعْلَى الدَّرَجَاتِ»: بالاترین درجات («درجه های والا» در گزینه ۲ نادرست است) / «عليهم أن يسيروا»: باید قدم بگذارند، باید قدم بردارند («گام بردارد» در گزینه ۳ نادرست است).

(ترجمه، ترکیبی)

۱۲۴- گزینه ۲

(مبیر همایی)

تشریح گزینه های دیگر:

گزینه ۱: «حَسَنٌ»: (فعل امر) نیکو کن

گزینه ۳: «انسان های باتجربه» صحیح است.

گزینه ۴: «دشمنان من» صحیح است.

(ترجمه، ترکیبی)

۱۲۵- گزینه ۱

(کتاب یامع)

«چرا»: لِمَ، لماذا (رد گزینه ۳) / «عارفان ... می گردند»: يَبْحِثُ الْعُرَفَاءُ (رد گزینه های ۲ و ۴) / «در تاریکی ها»: فِي الظُّلُمَاتِ (رد گزینه های ۳ و ۴) / «چشمه زندگی»: عَيْنُ الْحَيَاةِ (رد گزینه ۲)

(تعریب، ترکیبی)

۱۲۶- گزینه ۳

(قالر مشیرپناهی)

معنی عبارت: «بهترین برادران (دوستان) شما کسی است که عیب های شما را به شما هدیه داد.» مفهوم عبارت این است که بهترین دوست ما کسی است که همیشه عیبها و کاستی های ما را به ما گوشزد کند، در حالی که شعر داده شده دارای چنین مفهومی نیست، بلکه می گوید که دنبال عیبجویی از دیگران نباشیم.

ترجمه گزینه های دیگر:

گزینه ۱: «دشمنی دانا از دوستی نادان بهتر است.

گزینه ۲: «هرکس اخلاقش بد شود، خودش را عذاب می دهد.

گزینه ۴: «خداوند به کسی جز به اندازه توانش تکلیف نمی دهد.

(مفهوم، ترکیبی)

۱۲۷- گزینه ۴

(علیرضا قلی زاده)

«غدا»: صبحگاه، آغاز روز

«تَمَرَّرَ»: تلخ می کنی

«حَلَّتْ»: فرود آمد، حل کرد

«العادی»: تجاوزگر، دشمن

(لغت، ترکیبی)

۱۲۸- گزینه ۱

(علی اکبر ایمان پرور)

در این عبارت «الصَّغْرَى» اسم تفضیل و صفت برای «أُخْت» است.

تشریح گزینه های دیگر:

گزینه ۲: «أَنْفَعُ»: اسم تفضیل و خبر است.

گزینه ۳: «أَنْفَعُ»: اسم تفضیل و خبر است.

گزینه ۴: «خَيْرُ» اسم تفضیل و خبر است.

(قواعد، ترکیبی)

۱۲۹- گزینه ۳

(علی اکبر ایمان پرور)

«الْمُنْكَرَةُ»: اسم فاعل از مصدر «إِنْكَسَرَ» و از باب «إِنْفِعَال» است.

در سایر گزینه ها:

«الْمُخْتَلَفَةُ»، «الْمُنْتَظَرِينَ» و «الْمُسْتَمْعِينَ» اسم فاعل از باب «إِنْفِعَال» هستند.

(قواعد، ترکیبی)

۱۳۰- گزینه ۱

(آرمین ساعرنپناه)

در این گزینه «تلامیذ» جمع مکسر و «المعلّمون» جمع مذكر سالم می باشد.

تشریح گزینه های دیگر:

گزینه ۲: «المعلّمات»، «المسابقات» و «فائزات» جمع مؤنث سالم هستند.

گزینه ۳: جمع مکسر و یا جمع سالمی در این گزینه وجود ندارد.

گزینه ۴: «المؤمنون» و «صالحون» جمع مذكر سالم هستند.

(قواعد، ترکیبی)